O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

«XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVATSION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA BARQAROR RIVOJLANTIRISH YO‘NALISHLARI»

MAVZUSIDAGI
XALQARO ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYA MATERIALLARI

TO‘PLAMI

(IV QISM)

SAMARQAND

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

TAMBOV DAVLAT UNIVERSITETI

QARSHI MUXANDISLIK IQTISODIYOT INSTITUTI

«IPAK YO‘LI» TURIZM VA MADANIY MEROS XALQARO UNIVERSITETI

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI SAMARQAND FILIALI

«XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVATSION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA BARQAROR RIVOJLANTIRISH YO‘NALISHLARI»

MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

MATERIALLARI TO‘PLAMI

(IV QISM)

2026-yil 20-21-fevral kunlari

SAMARQAND – 2026

МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ, НАУКИ И ИННОВАТSIЙ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

САМАРКАНДСКИЙ ИНСТИТУТ ЭКОНОМИКИ И СЕРВИСА

ТАМБОВСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

КАРШИНСКИЙ ИНЖЕНЕРНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ТУРИЗМА И КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ «ШЕЛКОВЫЙ ПУТЬ»

САМАРКАНДСКИЙ ФИЛИАЛ ТАШКЕНТСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО УНИВЕРСИТЕТА

“НАПРАВЛЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СФЕРЫ УСЛУГ НА ОСНОВЕ ПРИНЦИПОВ ЗЕЛЕНОЙ И ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ”

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

(ЧАСТЬ IV)

(20-21-февраль 2026-г.)

САМАРКАНД – 2026

UO’K: 338.2:004(082)
I-52
KBK: 65.7

Xizmat ko‘rsatish sohasini yashil va innovatsion iqtisodiyot tamoyillari asosida barqaror rivojlantirish yo‘nalishlari */xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari (IV qism). 2026 йил 20-21-fevral kunlari. Samarqand, SamISI, 2026. – 330 bet.*

Nashr uchun mas’ul:
M.Q.Pardayev – iqtisod fanlari doktori, professor

Tahririyat kengashi rahbari:
M.E.Po‘latov – iqtisod fanlari doktori, professor

Tahririyat kengashi a’zolari:
M.M.Muxammedov – iqtisod fanlari doktori, professor,
J.R.Zaynalov – iqtisod fanlari doktori, professor,
I.S.Tuxliev – iqtisod fanlari doktori, professor,
O.Murtazaev – iqtisod fanlari doktori, professor,
R.X.Ergashev – iqtisod fanlari doktori, professor,
V.I.Abdukarimov – iqtisod fanlari doktori, professor,
N.A.Ibragimov – iqtisod fanlari doktori, professor,
K.B.Urazov – iqtisod fanlari doktori, professor,
Q.J.Mirzaev – iqtisod fanlari doktori, professor,
A.Eshtaev – iqtisod fanlari doktori, professor,
S.N.Tashnazarov – iqtisod fanlari doktori, professor,
A.N.Xoliqulov – iqtisod fanlari nomzodi, professor,
D.H.Xolmamatov– iqtisod fanlari nomzodi, dotsent.
Sahifalovchi: Firdavs O‘roqov

An’anaviy ilmiy-amaliy konferensiya materiallarida xizmatlar sohasini yashil va innovatsion iqtisodiyot tamoyillari asosida barqaror rivojlantirish muammolari va ularning yechimlari, sohaning alohida tarmoqlari samaradorligini oshirish istiqbollariga oid masalalar yoritilgan barqaror iqtisodiy rivojlanish va xizmat ko‘rsatish sohasini yashil va innovasion iqtisodiyot tamoyillari asosida jadal rivojlantirishning nazariy va metodologik muammolari va ularni hal qilishning strategik yo‘nalishlari, kambag‘allikni qisqartirish, aholi bandligi, farovonligi, yashash darajasi va sifatini oshirish masalalari, hududlarda barqaror iqtisodiy o‘sish va aholi farovonligini oshirish jarayonida marketing va menejment imkoniyatlarini takomillashtirish masalalari, xizmat ko‘rsatish sohasini yashil va innovasion iqtisodiyot tamoyillari asosida rivojlantirish orqali hududlarda barqaror iqtisodiy o‘sish va aholi farovonligini oshirishda investisiyalarni jalb qilish va moliyaviy munosabatlarni takomillashtirish masalalari, hududlarda barqaror iqtisodiy o‘sish va aholi farovonligini oshirishda buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit muammolarini bartaraf qilish masalalari, xizmat ko‘rsatish sohasini yashil va innovatsion iqtisodiyot tamoyillari asosida rivojlantirish orqali hududlarda barqaror iqtisodiy o‘sishni ta’minlashda raqobatbardosh kadrlarni tayyorlashni takomillashtirish muammolarini hal qilishga qaratilgan ilmiy-nazariy va amaliy tavsiyalarga boy maqola va tezislar o‘rin olgan.

Maqolalar mualliflar tahririda bosilmoqda. Ularda keltirilgan raqamlar, faktlar, xulosa va tavsiyalarga mualliflar mas’ul. Ularning ayrim fikrlari tashkiliy guruh qarashlariga to‘g‘ri kelmasligi mumkin.

ISBN: 978-9910-225-40-6

© SamISI, 2026 y.

5. Kadrlar salohiyatini oshirish – buxgalter va moliyaviy menejerlar uchun raqamli ko‘nikmalarni rivojlantirish dasturlarini joriy etish.

Tibbiy xizmat sohasida raqamli buxgalteriya tizimini kompleks joriy etish moliyaviy barqarorlikni mustahkamlash, resurslardan samarali foydalanish va sog‘liqni saqlash tizimining investitsion jozibadorligini oshirishga xizmat qiladi. Uzoq muddatda esa bu jarayon innovatsion iqtisodiyotning muhim tarkibiy qismi sifatida tarmoqning raqobatbardoshligini kuchaytiradi hamda aholiga ko‘rsatilayotgan tibbiy xizmat sifatining oshishiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Ushbu takliflarning amaliyotga joriy etilishi hududlarda barqaror iqtisodiy o’sishni ta’minlashga va aholi farovonligini oshirishga bevosita xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasining "Buxgalteriya hisobi to‘g‘risida"gi Qonuni. (Yangi tahriri).
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-fevraldagi PQ-4611-sonli "Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o‘tish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida"gi Qarori.
3. "Xizmat ko'rsatish sohasini yashil va innovasion iqtisodiyot tamoyillari asosida barqaror rivojlantirish yo'nalishlari" mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari to‘plami. Samarqand, 2026.
4. Abduvaxidov A. va boshqalar. Yashil iqtisodiyot va barqaror rivojlanish: nazariya va amaliyot. T.: "Iqtisodiyot", 2024.
5. International Federation of Accountants (IFAC). Handbook of International Public Sector Accounting Pronouncements (IPSAS). – New York, so‘nggi nashr.
6. World Health Organization (WHO). Digital Health Strategy and Global Health Observatory Reports. – Geneva, 2020–2023.
7. Google Scholar xalqaro ilmiy ma'lumotlar bazasi va www.trk.uz materiallari.

To’lqin Yahyoyev *–i.f.f.d., dotsent v.b., Samarqand iqtisodiyot va servis instituti*

QURILISH XIZMATLARINI KO’RSATUVCHI KORXONALARDA ZAXIRALAR HISOBI VA TAHLILINI AMALGA OSHIRISHNING XALQARO STANDARTLARGA MOSLASHTIRISH

Annotatsiya*: Maqolada qurilish korxonalarida zaxiralar hisobi va tahlilini xalqaro buxgalteriya standartlariga moslashtirishning nazariy va amaliy jihatlari o‘rganiladi. Asosiy e’tibor zaxiralarni hisobga olish, ularning qiymatini aniqlash va tahlil qilish jarayonlarining samaradorligini oshirish, moliyaviy hisobotlarni xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish va resurslardan optimal foydalanishni ta’minlashga qaratilgan. Maqolada IFRS va xalqaro amaliyotlarda qabul qilingan zaxiralar hisobi metodikasi tahlil qilinadi, shuningdek, qurilish korxonalariga mos tavsiyalar ishlab chiqiladi.*

Kalit so‘zlar*: zaxiralar hisobi, qurilish korxonasi, moliyaviy hisobot, IFRS, tahlil, resurslarni boshqarish, moliyaviy nazorat.*

***Аннотация**: В статье рассматриваются теоретические и практические аспекты учета и анализа запасов в строительных организациях в соответствии с международными стандартами бухгалтерского учета. Основное внимание уделено повышению эффективности учета запасов, определению их стоимости и анализа, приведению финансовой отчетности в соответствие с международными стандартами, а также оптимизации использования ресурсов. Рассмотрены методы учета запасов согласно МСФО и рекомендации для строительных компаний.*

***Ключевые слова**: учет запасов, строительная организация, финансовая отчетность, МСФО, анализ, управление ресурсами, финансовый контроль.*

***Abstract**: The article analyzes the theoretical and practical aspects of inventory accounting and analysis in construction enterprises in accordance with international accounting standards. Particular focus is given to improving the efficiency of inventory management, determining inventory value, analyzing stocks, aligning financial statements with IFRS, and optimizing resource utilization. Methods of inventory accounting according to IFRS and recommendations for construction companies are discussed.*

***Keywords**: inventory accounting, construction enterprise, financial reporting, IFRS, analysis, resource management, financial control.*

Qurilish korxonalarida zaxiralar hisobi va tahlili korxonaning samarali faoliyati, moliyaviy barqarorligi va loyihalarni sifatli va muddatida yakunlashida muhim ahamiyatga ega. Zaxiralar – bu loyiha jarayonida ishlatiladigan materiallar, asbob-uskuna, inventar va boshqa moddiy resurslar bo‘lib, ularning mavjudligi, qiymati va samarali boshqarilishi qurilish jarayonining muvaffaqiyatini to‘liq belgilaydi. Shu sababli har bir qurilish korxonasida zaxiralarni hisobga olish va tahlil qilish nafaqat moliyaviy nazorat, balki ishlab chiqarish va resurslarni boshqarishning ajralmas qismi hisoblanadi.

Qurilish sohasida zaxiralar hisobi va tahlilining o‘ziga xos xususiyatlari bir qator jihatlarda namoyon bo‘ladi.

Birinchidan, qurilish korxonalari ko‘pincha bir vaqtning o‘zida bir nechta loyihalarda faoliyat yuritadi, shuning uchun har bir loyiha uchun materiallar va uskunalarni alohida hisobga olish talab etiladi. Bu loyiha asosidagi hisob tizimi zaxiralar bilan ishlashni boshqa sanoat tarmoqlaridan sezilarli darajada farqlantiradi.

Ikkinchidan, qurilish materiallari – sement, g‘isht, yog‘och, armatura, texnik uskuna – turli narx, sifat va saqlash shartlariga ega bo‘lib, ularni hisobga olish va tahlil qilishni murakkablashtiradi.

Uchinchi xususiyat sifat va muddatga bog‘liq: ba’zi materiallar tez eskiradi yoki ob-havo sharoitida sifati yomonlashadi, shuning uchun zaxiralarni nafaqat miqdor, balki sifat jihatidan ham muntazam monitoring qilish talab etiladi.

To‘rtinchidan, qurilish jarayonida moddiy va moliyaviy oqimlar o‘zgaruvchan bo‘lib, xarajatlar va materiallar talabining vaqtinchalik o‘zgarishi zaxiralar hisobi tizimini moslashuvchan va dinamik qilishni talab qiladi.

Beshinchidan, qurilish joyining logistika murakkabligi – materiallarning uzoq hududlarga yetkazilishi, saqlash va transport xarajatlarini hisobga olish – zaxiralar hisobini aniq va tizimli yuritishni talab qiladi.

Zaxiralarni hisobga olish va ularning tahlili bir necha jihatdan zarur. Birinchidan, moliyaviy barqarorlikni ta’minlash: zaxiralar qiymati korxonaning moliyaviy hisobotida aks etadi va to‘g‘ri hisob-kitoblar auditorlar, investorlar va rahbariyat uchun ishonchli ma’lumot manbai bo‘ladi. Ikkinchidan, resurslardan samarali foydalanish: zaxiralar tahlili materiallarning yetishmasligi yoki ortiqcha zaxiralarni aniqlashga yordam beradi, bu esa loyihalarni belgilangan muddatda va sifatli bajarish imkonini oshiradi. Uchinchidan, loyiha xarajatlarini optimallashtirish: zaxiralar qiymati va aylanishini tahlil qilish rahbariyatga xarajatlarni kamaytirish va mablag‘larni optimal taqsimlash bo‘yicha qarorlar qabul qilish imkonini beradi. To‘rtinchidan, risklarni kamaytirish: materiallarning eskirishi, yo‘qolishi yoki yetib kelmasligi qurilish jarayonini sekinlashtirishi mumkin, zaxiralarni muntazam tahlil qilish esa bu xavflarni oldindan aniqlash va ularni minimallashtirishga xizmat qiladi. Beshinchidan, xalqaro standartlarga muvofiqlik: IFRS va boshqa xalqaro buxgalteriya standartlariga moslashtirilgan zaxiralar hisobi moliyaviy hisobotlarning shaffofligi va ishonchliligini oshiradi, auditorlar tomonidan tasdiqlanishni osonlashtiradi va investorlar uchun ma’lumotlarning aniqligini ta’minlaydi.

Shu bilan birga, zaxiralar hisobi va tahlili korxonaning strategik boshqaruvi uchun ham muhimdir. Samarali tizim loyiha uchun zarur bo‘lgan barcha material va inventar mavjudligini nazorat qilish, materiallar narxi va sifati bo‘yicha qarorlar qabul qilish, ortiqcha yoki eskirgan zaxiralarni aniqlash va ularni qayta ishlash orqali xarajatlarni kamaytirish imkonini beradi. Bundan tashqari, rahbariyat va investorlar uchun shaffof moliyaviy ma’lumotlar taqdim etadi, xodimlar va jamoa uchun ish jarayonini optimallashtiradi va samaradorlikni oshiradi.

Shunday qilib, qurilish korxonalarida zaxiralar hisobi va tahlilining o‘ziga xos xususiyatlari – loyiha asosida ishlash, materiallarning turli xil xususiyatlari, muddat va logistika murakkabligi bilan belgilanadi. Shu sababli ularning hisobini tizimli va xalqaro standartlarga moslashtirish, muntazam tahlil qilish va monitoring qilish zarurati dolzarb bo‘lib, korxonaning moliyaviy barqarorligini oshirish, resurslardan samarali foydalanish, loyiha sifatini va muddatga rioya qilishni ta’minlashga xizmat qiladi. Zaxiralarni shaffof va tizimli hisobga olish orqali qurilish korxonalari xarajatlarni kamaytirish, risklarni minimallashtirish va raqobatbardoshligini oshirish imkoniga ega bo‘ladi.

Qurilish korxonalarida zaxiralar hisobi va tahlili korxonaning moliyaviy barqarorligi va loyihalarni sifatli va muddatida yakunlashida hal qiluvchi ahamiyatga ega. Zaxiralar – bu loyiha jarayonida ishlatiladigan materiallar, inventar, asbob-uskuna va boshqa moddiy resurslar bo‘lib, ularning mavjudligi va qiymati qurilish korxonasining ishlab chiqarish jarayonlarini samarali boshqarish bilan bevosita bog‘liqdir. Shu nuqtai nazardan, 2-son buxgalteriya hisobi xalqaro standartlariga, xususan IFRS 2 “Inventories” (Zaxiralar) asosida yuritiladigan zaxiralar hisobi qurilish korxonalari uchun o‘ziga xos xususiyatlarga ega bo‘ladi.

Birinchidan, qurilish korxonalarida zaxiralarni hisobga olish loyihaga yo‘naltirilgan bo‘lib, har bir loyiha uchun alohida moliyaviy oqim va resurslar

hisobga olinadi. Bu loyiha xarajatlarini aniq rejalashtirish va nazorat qilish imkonini beradi, chunki har bir loyiha uchun materiallar va ishchi kuchi xarajatlari turlicha bo‘lishi mumkin.

Ikkinchidan, qurilish materiallari turli narx, sifat va saqlash shartlariga ega bo‘lib, ularni hisobga olish va tahlil qilishni murakkablashtiradi. Masalan, sement, armatura, yog‘och yoki texnik uskuna turli muddatlarda eskiradi yoki ob-havo sharoitida sifati yomonlashadi, shuning uchun zaxiralarni miqdoriy va sifat jihatdan muntazam monitoring qilish talab etiladi.

Uchinchidan, qurilish korxonalarida zaxiralar qiymatini aniqlash va tahlil qilishda xalqaro standartlarning “eng past qiymat yoki xarajat” (LCM – Lower of Cost or Market) printsipi qo‘llaniladi. Bu printsip asosida materiallarning xarajatlari va bozor qiymati solishtiriladi va eng past ko‘rsatkich hisobga olinadi, bu esa moliyaviy hisobotlarning adolatliligini ta’minlaydi. Shuningdek, FIFO (First In, First Out) yoki o‘rtacha xarajat usullari ko‘pincha qo‘llaniladi, chunki bu loyiha materiallarining eskirish xavfini kamaytiradi va xarajatlarni aniq ko‘rsatishga yordam beradi.

To‘rtinchidan, 2-son buxgalteriya hisobi zaxiralar bilan bog‘liq moliyaviy oqimlarni integratsiya qiladi. Pul mablag‘lari, bank operatsiyalari va loyiha xarajatlari zaxiralar hisobiga alohida va tizimli kiritiladi. Bu rahbariyatga xarajatlarni rejalashtirish va nazorat qilish imkonini beradi, shuningdek, investorlarga va auditorlarga shaffof moliyaviy ma’lumotlar taqdim etadi. Shu bilan birga, zaxiralar aylanishi, qoldiq holati va eskirish xavfi muntazam tahlil qilinadi, bu esa resurslardan samarali foydalanish va ortiqcha xarajatlarni kamaytirishga xizmat qiladi.

Beshinchidan, qurilish korxonalarida zaxiralar hisobini xalqaro standartlarga moslashtirish strategik ahamiyatga ega. Bu nafaqat moliyaviy hisobotlarning shaffofligini oshiradi, balki loyiha xarajatlarini optimallashtirish, pul mablag‘larini loyihaga moslashuvchan boshqarish va risklarni minimallashtirish imkonini beradi. Shu orqali qurilish korxonasi o‘z resurslarini samarali boshqaradi, loyiha sifatini va muddatga rioya qilishni ta’minlaydi hamda raqobatbardoshligini oshiradi.

Taqqoslash shuni ko‘rsatadiki, IFRS (2-son buxgalteriya hisobi) zaxiralarni hisobga olish va tahlil qilishda ko‘proq shaffoflik, bozor qiymati va xalqaro standartlarga moslashuvchanlikni ta’minlaydi. Milliy buxgalteriya hisobi (BHMS) esa odatda tarixiy xarajat va mahalliy qonunchilikka moslashtirilgan bo‘lib, ko‘proq soliq va davlat nazoratiga qaratilgan. Qurilish korxonalarida zaxiralar hisobini xalqaro standartlarga moslashtirish korxonaning moliyaviy hisobotlarini xalqaro auditorlar uchun ham tayyorlash va resurslardan samarali foydalanishni ta’minlash imkonini beradi.

1-jadval

Zaxiralar hisobini milly hamda xalqaro standartlari asosida hisobni yuritishni farqli jihatlari

№	Xususiyat	2-son buxgalteriya hisobi (IFRS 2)	4-son buxgalteriya hisobi milly standarti	Taqqoslash va izoh
1	Hisoblash printsipi	Eng past qiymat yoki xarajat (LCM – Lower of Cost or Market)	Xarajatlar asosida (asosiy hisob-kitob – tarixiy xarajat)	IFRS bozor qiymatini hisobga oladi, BHMS esa odatda faqat xarajat asosida hisoblaydi; IFRS yanada adolatli va shaffof hisobot beradi.
2	Hisob usullari	FIFO (First In, First Out), O‘rtacha xarajat, Individual identifikatsiya	FIFO, LIFO, O‘rtacha xarajat	BHMS LIFO usulini ham ruxsat beradi, IFRS LIFOni tan olmaydi; buxgalteriya hisobi standartlari bo‘yicha hisobot natijalari farq qiladi.
3	Zaxiralar tahlili	Materiallar aylanishi, qoldiq holati, eskirish xavfi va samaradorlik	Faqat miqdoriy va qiymat hisobga olinadi; tahlil chegaralangan	IFRS tahlilni keng qamrovli qiladi, BHMS esa ko‘proq rasmiy hisob-kitobga e’tibor beradi.
4	Hisobot shakli	Moliyaviy hisobotlarda shaffof, xalqaro auditorlar tomonidan tasdiqlanishi mumkin	Milliy moliyaviy hisobot formati, davlat auditorlari tomonidan tekshiriladi	IFRS hisobotlar xalqaro auditorlar uchun tayyorlanadi, BHMS mahalliy nazorat va soliq organlari uchun moslashtirilgan.
5	Qo‘llash hududi	Xalqaro investorlar, kreditorlar, xorijiy shartnomalar, xalqaro moliyaviy hisob	Milliy moliyaviy nazorat, soliqlar, ichki hisobot	IFRS ko‘proq xalqaro moliyaviy shaffoflikni ta’minlaydi, BHMS mahalliy qonunchilikka moslashgan.
6	Zaxiralar qiymatini qayta baholash	Bozor qiymati yoki eskirish xavfi asosida	Odatda qayta baholash minimal yoki yo‘q	IFRS qiymatni bozor sharoitiga moslashtirishni talab qiladi, BHMS esa tarixiy xarajatni saqlashga asoslanadi.

Xulosa

Qurilish korxonalarida zaxiralar hisobi va tahlilini xalqaro standartlarga moslashtirish korxonaning moliyaviy barqarorligini oshirish, loyihalarni sifatli va muddatida bajarishni ta’minlash hamda resurslardan optimal foydalanishni ta’minlashda strategik ahamiyatga ega. IFRS va xalqaro buxgalteriya amaliyotlari asosida zaxiralarni hisobga olish moliyaviy hisobotlarning shaffofligi va ishonchliligini oshiradi, ortiqcha xarajatlar va material yo‘qotishlarni kamaytiradi. Shu bilan birga, tahlil vositalari orqali resurslar taqsimoti va xarajat samaradorligini optimallashtirish mumkin.

Takliflar

1. Qurilish korxonalarida zaxiralar hisobi va tahlilini IFRS standartlariga moslashtirish.
2. FIFO va o‘rtacha xarajat usullarini loyiha xususiyatiga qarab qo‘llash.
3. Zaxiralarni tahlil qilish tizimini elektron va raqamli platformalarda joriy etish.
4. Materiallar aylanishi va eskirish xavfini monitoring qilish uchun KPI tizimini ishlab chiqish.
5. Rahbarlar va moliyaviy xodimlar uchun xalqaro standartlar bo‘yicha muntazam trening va malaka oshirish dasturlarini tashkil etish.

Adabiyotlar:

1. International Accounting Standards Board. International Financial Reporting Standards (IFRS). London: IASB, 2023.
2. Michael Armstrong. Armstrong's Handbook of Human Resource and Financial Management. London: Kogan Page, 2020.
3. Gary Dessler. Human Resource and Financial Management in Construction. Pearson, 2021.
4. Wayne Mondy. Human Resource Management. 15th Edition. Pearson, 2019.
5. International Labour Organization. Guidelines on Construction Resource Management and Inventory. Geneva: ILO, 2022.
6. O‘zbekiston Respublikasi Buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun. Tashkent: Adolat Nashriyoti, 2023.

Qarshiboyev Xayrulla Qilichovich *– f-m.f.n., dotsent., Samarqand iqtisodiyot va servis instituti Oliy matematika kafedrasi mudiri.*

KORXONANING IQTISODIY RIVOJLANISHINI BASHORAT QILISH USULI

Annotatsiya: *ushbu maqolada korrelyatsiya va regressiya tahlilini korxonaning iqtisodiy rivojlanishini bashorat qilish usuli sifatida muhokama qilinadi. Korrelyatsiya koeffitsientlarini hisoblash o‘rganilayotgan ko‘rsatkichlar orasidagi bog’lanishning yaqinligi va yo‘nalishini aniqlash imkonini beradi. Regressiya tahlili korrelyatsiya tahlilining tabiiy*

M U N D A R I J A :

I SHO‘BA. BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISH VA XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVASION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA JADAL RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY VA METODOLOGIK MUAMMOLARI VA ULARNI HAL QILISHNING STRATEGIK YO‘NALISHLARI		
Ибрагимов Нозир Алиевич	КЎРСАТИШ КОРХОНАЛАРИНИ ЖАДАЛ РИВОЖЛАНТИРИШ МУҲИМ ЙЎНАЛИШИ	4
Yangiboyev B.Y.	YASHIL IQTISODIYOTDAN - BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANIISH SARI	7
Khumoyun Avezov	EMERGING TRENDS IN THE TRANSNATIONALIZATION OF CORPORATE ACTIVITIES AMONG GLOBAL INDUSTRY LEADERS	11
Kudratova Iroda Turdibayevna	AGROKLASTERLARNI TADQIQ ETISHNING NAZARIY USLUBIY ASOSLARI	21
Fattoyev Mirzopo‘lot A’zamovich	HOZIRGI SHAROITDA KORXONALAR MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA’MINLASH YO‘LLARI	24
Turobov Sherzod Alisherovich	YASHIL VA INNOVATSION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA HUDUDLARDA TOMORQA XO‘JALIKLARI FAOLIYATINI TASHKIL ETISH	28
Умар Худайбердиев	ХИЗМАТЛАР СОҲАСИ ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНИШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ	32
Зиёев Джамшид Нуъмонович	УПРАВЛЕНИЕ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТЬЮ И НАПРАВЛЕНИЯ ЕЁ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ В РЕГИОНЕ	34
Мурадова Н. У.	СПЕЦИФИКА СИСТЕМЫ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЦИФРОВОЙ ЭКОСИСТЕМЫ ВУЗОВ	39
II SHO‘BA. XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVASION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH, KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISH, AHOLI BANDLIGI, FAROVONLIGI, YASHASH DARAJASI VA SIFATINI OSHIRISH MASALALARI		
Yangiboyev Berdiyar Yangiboyevich	AHOLIGA XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINING RIVOJLANISHINI IMITATSION MODELLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	44
Pardaev Olim, Inoyatov Q. Y.	XIZMATLAR SEKTORINING EKOLOGIK SAMARADORLIGI VA MAKROIQTISODIY BARQARORLIK	48

Masharipova Manzura Alimbayevna	KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISHDA INNOVATSION XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO‘NALISHLARI	52
Саттаров Ш.Х.	РАЗВИТИЕ СФЕРЫ УСЛУГ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИКИ	56
Orzuqulova Zumrad Abduxoliq qizi	YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHDA TRANSPORT-LOGISTIKA XIZMATLARINING O'RNI	62
Baxadirov Alisher Komilovich	YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA BIZNES ISTIQBOLLARINI LIZING MEXANIZMLARI ORQALI RIVOJLANTIRISH	68
Мусабаева Л.А., Мусабоев Р.А.	ИННОВАЦИОННЫЕ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ СЕКТОРА БЫТОВОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ НА РЕГИОНАЛЬНОМ УРОВНЕ	72
Абилов Феруз Нематуллаевич	АГРОСЕРВИС СОҲАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ОРҚАЛИ КАМБАҒАЛЛИКНИ ҚИСҚАРТИРИШ ЙЎЛЛАРИ	75
Shirinova G.X.	RIVOJLANGAN VA RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA ALOQA SOHASINI BOSHQARISH MEXANIZMLARI VA O'ZBEKISTON UCHUN IMKONIYATLAR	81
Ismoilov Sherzod Ismoil o‘g‘li	INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA ONLAYN-SUG‘URTA XIZMATLARI RIVOJLANISHINING STATISTIK KO‘RSATKICHLARI VA ISTIQBOLLARI	86
N.A. Abdukadirova	INCREASING BUSINESS EFFICIENCY IN CATERING ENTERPRISES THROUGH DIVERSIFICATION AND INNOVATION	89
Yunusbek Ro‘zmetov	ELEKTRON TIJORATDA ISTE’MOLCHI ISHONCHINI SHAKLLANTIRISHNING DOLZARB AHAMIYATI	94
Шамсиева Рухсора Насировна	РОЛЬ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ И ЦИФРОВЫХ МЕХАНИЗМОВ УПРАВЛЕНИЯ В РЕГИОНАЛЬНОМ РАЗВИТИИ	97
A.N.Xoliqulov	MAMLAKATIMIZDA MONOPOLIYAGA QAPSHI BOSHQAPUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIPISHDA AXBOPOT SHAFFOFLIGINI TA’MINLASH	100

Пардаев Обид	МАМЛАКАТИМИЗДА АМАЛГА ОШИРИЛАДИГАН ХИЗМАТЛАРНИНГ ТУРЛАРИ ВА УЛАР ТАРКИБИДА КОММУНАЛ ХИЗМАТЛАРИНИНГ АҲАМИЯТИ	103
Ibragimov Murod	BUILDING BUSINESS PROCESSES AND DEVELOPING DOCUMENTATION IN THE DISTRIBUTION PHARMACEUTICAL COMPANIES BASED ON GDP STANDARD (“GOOD DISTRIBUTION PRACTICE”).	112
Холиқулов Анвар Нематович	МОНОПОЛИЯГА ҚАРШИ БОШҚАРУВ ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШДА ИҚТИСОДИЙ КЎРСАТКИЧЛАРИНИНГ ТАҲЛИЛИ	117
III SHO‘BA. BARQAROR IQTISODIY O‘SISH VA HUDUDLARDA XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVASION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA JADAL RIVOJLANTIRISH ORQALI XALQARO VA ICHKI TURIZMNI RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLARI		
Каршибоев Хайрулла Киличевич	ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ МИРОВОГО ИНДУСТРИИ ТУРИЗМА И ГОСТЕПРИИМСТВА	122
Toirova Nozima Miraxmad qizi	HUDUDLARDA BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISH: YASHIL TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR	126
Vafoxojayeva Dilafruz Marufovna	TURIZM XIZMATLARIDA TIBBIYOT TURIZMINING AHAMIYATI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	131
З.Ураков	АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ АГРОТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ	135
Ergasheva Zarifa Baxtiyarovna	TURIZM INDUSTRIYASIDA XIZMATLAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	142
IV SHO‘BA. XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVASION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH ORQALI HUDUDLARDA BARQAROR IQTISODIY O‘SISH VA AHOLI FAROVONLIGINI OSHIRISH JARAYONIDA MARKETING VA MENEJMENT IMKONIYATLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI		
Алиев Козимали Носиралиевич	MEDICAL EDUCATION AS A TOOL FOR IMPROVING MARKETING AND	148

	MANAGEMENT CAPABILITIES IN THE PHARMACEUTICAL SERVICE SECTOR TO ENSURE SUSTAINABLE REGIONAL ECONOMIC GROWTH BASED ON THE PRINCIPLES OF GREEN AND INNOVATIVE ECONOMY	
N.I.Shermamatova	MEHMONXONA XIZMATLARIDA KADRLARNI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH METODOLOGIYASI	151
Ҳамзаев Азиз Ҳамзаевич	IDENTIFYING AND SATISFYING CUSTOMER NEEDS IN THE SERVICE SECTOR: A MODERN MARKETING PERSPECTIVE	154
Muxiddinov Mo‘minjon Shavqiddin o‘g‘li	ERKIN IQTISODIY ZONALARDA LOGISTIKA XIZMATLARINI BRENDLASH VA INVESTITSION JOZIBADORLIKNI OSHIRISH STRATEGIYASIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH	157
Мусабаева Л.А., Мусабоев Р.А.	ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ И СТРАТЕГИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ В СФЕРЕ БЫТОВЫХ УСЛУГ	160
Xoliqulov A.N., Xoliqulova D.T.	RESTORAN XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO‘LLARI	165
V SHO‘BA. XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVASION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH ORQALI HUDUDLARDA BARQAROR IQTISODIY O‘SISH VA AHOLI FAROVONLIGINI OSHIRISHDA INVESTISIYALARNI JALB QILISH VA MOLIYAVIY MUNOSABATLARNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI		
Abduxakimov Ilhom Abduvohid o‘g‘li	TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BAHOLASH VA MUAMMOLI KREDITLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	170
Shirin Usmonova Zarif Axrorov	TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI RAQAMLASHTIRISH VA ELEKTRON BANK XIZMATLARINING RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI	175
F.O.O‘roqov	SOG‘LIQNI SAQLASH TIZIMINI MOLIYALASHTIRISH MASALALARI	178
Fazliddinov Behruz Shuxrat o’g’li	KORXONA FOYDASINI SAMARALI BOSHQARISH ORQALI BYUDJET DAROMADLARINI OSHIRISH YO‘LLARI	183
Fattoyev O.G’.	MAMLAKAT IQTISODIYOTINING	187

	BARQAROR RIVOJLANISHIDA SOLIQ IMTIYOZLARINING TUTGAN O’RNI	
Norqulov Habibullo, Mamayunusova Mexrangiz Olimovna	BANK DEPOZIT SIYOSATINI SHAKLLANTIRISHDA FOIZ STAVKALARI VA INFLYATSIYA DARAJASINING TA’SIRI	192
Olim Pardayev Norqulov Habibullo	RAQAMLI BANKING SHAROITIDA OMONATLARNING JOZIBADORLIGINI OSHIRISH VA ULARNI DIVERSIFIKATSIYALASH USULLARI	195
Rashidova Guzal Abduvohidovna	DAVLAT BYUDJETI XARAJATLARI TARKIBIDA IJTIMOIY SOHANING USTUVORLIGI VA UNING IJTIMOIY-IQTISODIY AHAMIYATI	198
Fozil Furqat o‘g‘li Davronov	KICHIK BIZNESNI MOLIYAVIY QO‘LLAB-QUVVATLASHNI RIVOJLANTIRISH ORQALI BARQAROR IQTISODIY O‘SISHNI TA’MINLASH	201
VI SHO‘BA.XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVASION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH ORQALI HUDUDLARDA BARQAROR IQTISODIY O‘SISH VA AHOLI FAROVONLIGINI OSHIRISHDA BUXGALTERIYA HISOBI, IQTISODIY TAHLIL VA AUDIT MUAMMOLARINI BARTARAF QILISH MASALALARI		
Пардаев М.Қ., Бабаназарова С., Очилова Х.Н, Яҳёев Т.И	ЗАМОНАВИЙ СТРАТЕГИК ТАҲЛИЛ ФАНИНИНГ МАЗМУНИ ВА УНИ ЎҚИТИШ УСУЛЛАРИ	205
Жоробаев Музаффар Ганыжанович	ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ И РЫНОЧНЫЕ МЕХАНИЗМЫ ЗЕЛЕНОГО РОСТА В СФЕРЕ УСЛУГ: УЧЕТНАЯ И АУДИТОРСКАЯ ПРАКТИКА В ГОРОДЕ ОШ	210
Рафеев Д.Р., Маджидова А.Д.	ВОПРОСЫ УЧЕТА И ОТЧЕТНОСТИ ФИНАНСОВЫХ ОБЯЗАТЕЛЬСТВ В УСЛОВИЯХ СОВРЕМЕННОЙ ЭКОНОМИКИ	219
Baxriyev Muxiddin Sheraliyevich	“QISHLOQ XO‘JALIK KORXONALARIDA KAPITAL QO‘YILMALARNING MOLIYALASHTIRISH MANBALARI: 2016–2023 YILLAR TAHLILI”	222
Davronova Dilnoza	YASHIL IQTISODIYOTGA O’TISH	227

Damirovna	SHAROITIDA KORXONALARDA DAROMADLAR HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	
И.Р.Бердикулова	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ЭКОНОМИЧЕСКОГО АНАЛИЗА ВНЕДРЕНИЯ ПРИНЦИПОВ ESG	231
Khamraev Nodir Zakir ugli	ECONOMIC ANALYSIS OF THE REGIONAL STRUCTURE AND GROWTH RATES OF PROCESSING INDUSTRY SECTORS	235
Шайназаров Алишер Хусанович	ЭКОНОМЕТРИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА УСЛУГ АУТСОРСИНГА В РЕГИОНЕ ПО ПОКАЗАТЕЛЯМ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ В МАЛОМ БИЗНЕСЕ	240
To’lqin Yahyoyev	QURILISH XIZMATLARINI KO’RSATUVCHI KORXONALARDA MOLIYAVIY HISOB XALQARO STANDARTLARI BO’YICHA MOLIYAVIY HISOBOTNI SHAKLLANTIRISHNI ALOHIDA XUSUSIYATLARI	247
Shakarov Shahzod Sobir O’g’li	XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA ASOSIY VOSITALARNI TAN OLISH, BAHOLASH VA ESKIRISH HISOBINING TAKOMILLASHTIRISH MASALASI	250
Холиқулов Озод Холмирзаевич	ҚУРИЛИШ МАШИНА-МЕХАНИЗМЛАРИНИ САҚЛАШ ВА ЭКСПЛУАТАЦИЯ ҚИЛИШ ХАРАЖАТЛАРИ ҲИСОБИ ҲАМДА УЛАРНИ БАЖАРИЛГАН ИШЛАР ТАННАРХИГА КИРИТИШ УСУЛЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ	256
Уразов Д.К.	СОСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ЦИФРОВИЗАЦИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ АУДИТОРСКИХ УСЛУГ В УЗБЕКИСТАНЕ	263
Maxmudova Aziza Akmalovna	TIBBIY XIZMATLAR KO’RSATISH SOHASI BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL ETISH ASOSLARI VA MUAMMOLARI	268
To’lqin Yahyoyev	QURILISH XIZMATLARINI KO’RSATUVCHI KORXONALARDA ZAXIRALAR HISOBI VA TAHLILINI AMALGA OSHIRISHNING XALQARO STANDARTLARGA MOSLASHTIRISH	273
Qarshiboyev Xayrulla	KORXONANING IQTISODIY RIVOJLANISHINI BASHORAT QILISH USULI	278

Qilichovich		
To’lqin Yahyoyev	QURILISH XIZMATLARINI KO’RSATUVCHI KORXONALARDA PUL OQIMLARI HARAKA-TINI BOSHQARISH HAMDA TAHLIL QILISH	283
Х.К.Каршибоев	ОЦЕНКА СПРОСА ПРОДУКТОВ ПИТАНИЯ ПО ТЕНДЕНЦИИ ВРЕМЕННЫХ РЯДОВ	286
A.N.Xoliqulov	XIZMAT KO‘RSATISH KORXONALARIDA SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING KO‘P OMILLI TAHLILI	290
VII SHO‘BA. XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVASION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH ORQALI HUDUDLARDA BARQAROR IQTISODIY O‘SISHNI TA’MINLASHDA RAQOBATBARDOSH KADRLARNI TAYYORLASHNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI		
To’lqin Yahyoyev	QURILISH XIZMATLARINI KO’RSATUVCHI KORXONALARDA MEHNAT RESURSLARI QIYMATINI ANIQLASH HAMDA SAMARADORLIGINI BAHOLASH	295
Узакова Вазира Саидмурадовна	ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ВЫПУСКНИКОВ ВУЗОВ: ОПЫТ АЗИАТСКИХ СТРАН ДЛЯ УЗБЕКИСТАНА	298
To’lqin Yahyoyev	QURILISH XIZMATLARINI KO’RSATUVCHI KORXONALARDA KADRLARNI BOSHQARISHNING O’ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	302
Нигина Маруповна Усманова	ИНСОН РЕСУРСЛАРИ САМАРАДОРЛИГИНИ БАҲОЛАШНИНГ ЗАМОНАВИЙ МЕТОДОЛОГИЯСИ: ИҚТИСОДИЙ ЁНДАШУВЛАР	306
To’lqin Yahyoyev	QURILISH XIZMATLARINI KO’RSATUVCHI KORXONALARDA RAG’BATLANTIRISH ASOSIDA KADRLAR BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH	312
Ибрагимов Тимур Ибодуллаевич	ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ЗАКОНОМЕРНОСТИ ВЛИЯНИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ НА ДИНАМИКУ ЗАНЯТОСТИ НАСЕЛЕНИЯ	315
Ибрагимов Тимур Ибодуллаевич	КОГДА ОБРАЗОВАНИЕ РАБОТАЕТ НА ЭКОНОМИКУ: НОВЫЕ ПОДХОДЫ К ФОРМИРОВАНИЮ ЗАНЯТОСТИ	318

«XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI YASHIL VA INNOVATSION IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA BARQAROR RIVOJLANTIRISH YO‘NALISHLARI»

MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA MATERIALLARI TO‘PLAMI

2026-yil 20-21-fevral kunlari

“STAP-SEL” MChJ. nashriyoti.
Samarqand - 2026.

ISBN: 978-9910-225-40-6

Tasdiqnona № 033337 (27.07.2022)
© **“STAP-SEL” MChJ.** nashriyoti,
Samarqand-2026

0070

Qog‘oz bichimi A5, 60x84 1/16, Ofset qog‘ozi.
“Times New Roman” garniturasi.
Nashr bosma tabog‘i 20,62
Buyurtma № 0009D/26. Adadi 25 nusxa

Samarqand iqtisodiyot va servis institutining matbaa bo‘limida chop etildi.
LICENSE № 025316.
REESTR № X-119112.
Manzil: Samarqand shahar, Shoxrux ko’chasi 60-uy.